

Stephen Baxter Mravenčí lidé z Tibetu

Následující povídka současného britského spisovatele Stephena Baxtera (viz medailonek v rubrice Nová jména v SF & F v minulém čísle) je pojata jako přímé pokračování jednoho z nejznámějších románů H. G. Wellse První lidé na Měsíci (1901), V původním románu podniknou dva přátelé cestu na Měsíc v kouli poháněné antigravitačním kovem Cavoritem a jsou zde konfrontováni s civilizací „Selenitů“, která se na rozdíl od civilizace lidské ubírala směrem přísné specializace, podobně jako je tomu u hmyzu. Povídka je však samostatným útvarem, pro jehož zažití není třeba znát Wellsův román. Převezali jsme ji z časopisu Interzone (květen 1995), tentokrát včetně původních obrázků pravidelného ilustrátora tohoto časopisu, skrývajícího se za šifrou SMS.

Milý příteli, rozhodl jsem se ti vyprávět svůj příběh – tolik z něj, kolik si ještě pamatuji – než mě věčnost příliš oslabí nebo mě stihne nějaké neštěstí.

Nemám žádný papír, pouze staré, žloutnoucí stránky Shakespeara – tak drahou společnost ale nemohu obětovat! Bude to tedy tvá paměť, Tsi-puffe, kam svěřím své poselství. Nepochybuji o věrnosti tvé reprodukce, i když připouštím, že nejsem přesvědčen o smyslu své práce. Když vidím prázdný pohled vypoulených očí Mravenčích lidí, nebo těch dlouhých, klátících se stvoření, která jsou nazývána mými „dětmi“ – zajímalo by mě, kdo z nich vyslyší slova starého, osamělého muže, který strávil většinu života na této zvláštní hoře.

Jmenuji se Tommy Simmons a v žádném případě jsem neměl v úmyslu létat v té zatracené Láhvi!

Psal se rok 1900, byl zrovna duben, mně bylo deset a otec nás s maminkou vzal na týdenní dovolenou do Littlestonu, což bylo značně špinavé letovisko na pobřeží Kentu, na jihu Romneyských bažin.

Byl jsem jedináček, a k tomu celkem samotář (což bezpochyby přispělo k mému přežití). V Littlestonu jsem jezdil na kole, rád jsem

se toulal sám za písečným obzorem. Nejradši časně ráno, za svítání, když bylo všude pusto. Můžeš si mě představit v takovém významném okamžiku – pod tmavým nebem, projíždějícího se krajinou rozlehlých písků, hlavu plnou skvělých chlapeckých snů...

A pak jsem ji uviděl!

Láhev, jak jsem ji pokřtil, byla asi dvanáct stop dlouhá a ležela na břehu moře, asi čtvrt míle ode mě.

Zůstal jsem stát jako zkoprnělý. Můj dětský ostříží zrak objevil něco skleněného, hladkého a kulatého – modře šedého odleskem moře. V mokrému písku vedle Láhve kdosi seděl, moře mu omývalo nohy. Měl na sobě něco jako pyžamo a pantofle, všechno ale bylo mokré, špinavé a roztrhané k nepoznání. Jeho bílé vlasy a vousy vypadaly divoce, skoro hrozivě. Ohromeně hleděl na Littlestone.

Situace mě neodolatelně přitahovala, i když jsem měl z muže strach. Mohl to být trosečník, nebo třeba Němec, zapletený do nějakého neobvyklého válečného experimentu – Na stránkách Idleru nebo Persos Magazínu jsem o takových věcech četl každý měsíc.

Vydal jsem se k Láhvi. Pamatuji se, jak mé kolo drhlo o vlhký písek a zanechávalo za sebou rovnou stopu.

Nebyl jsem ale jediný, kdo cizince objevil. Přišel i malý muž, který se koupal opodál, a dal se s ním do řeči. Pak se přidali další. Po chvíli stařec prolezl hrdlem své láhve a vytáhl odsud kovové tyče a dlouhý řetěz. Všechno se jasně žlutě lesklo, a i když se barva dala jen těžko odhadnout – vypadalo to jako zlato!

Mladí muži vyzvedli cizincův poklad na ramena a on je následoval po pláži nahoru ke zdejšímu obydlím. Kráčel unaveně, hlava mu volně visela a nohy měl jako z olova. Sesedl jsem z kola a sledoval jejich stopu asi sto yardů. Byly tam dvě malé holčičky s lopatičkami a široce otevřenýma očima.

Byl jsem rozpolcen mezi zvědavostí a strachem. Byl jsem fascinován, ale když ke mně stařec otočil zarostlou hlavu – z jeho pohledu přebíhal mráz po zádech...

A pak mi došlo – jak se tak všichni pachtili nahoru, Láhev zůstala bez dozoru.

Naskočil jsem na kolo a uháněl k ní. Slyšel jsem za sebou hlasy, ale od holčiček, které za mnou pelášily, žádné nebezpečí nehrozilo. Cizinec si evidentně nemyslel, že bych mu s Láhví mohl něco provést. Kdyby tak jen měl pravdu!

Dorazil jsem k ní právě když vysvitlo slunce. Upustil jsem kolo do písku a přitiskl se tváří ke sklu. Moc jsem toho neviděl, protože sklo bylo tlusté, poškrábané, popraskané a zprohýbané. Slunce svítilo dovnitř a všelijak se odráželo.

Klekl jsem si a ruce i nohy mi okamžitě obalil vlhký písek. Dostal jsem nápad a vlezl dovnitř. Tabulové sklo tvořící stěny zkreslovalo nebe i písek do neuvěřitelných tvarů. Vzduch uvnitř byl o něco teplejší než venku a můj dech zněl hlasitě. Představ si sám sebe sedícího v ohromné láhvi a určitě budeš mít podobný pocit jako já tehdy. Na dně se válel ranec věcí – hromada oblečení, dek, kniha, pár konzerv a krabice svítek, všechno používané a špinavé – a já tam seděl na kolenou a tiskl si ty věci k hrudi. Všechno to teď bylo jenom moje!

Pak jsem ale uviděl obě děvčátka – vlastně jejich sklem k nepoznání pokroucené obrazy. Žárlivě jsem hledal uzávěr.

Vtáhl jsem si dovnitř kolo – hrdlo bylo dost široké, jenom říditka jsem si trochu odřel. Zátka měla zkřivený závit, a tak mě to stálo dost námahy, abych ji dotáhl. Vší silou jsem toho ale nakonec docílil.

A tak jsem byl zapečetěn uvnitř. Holčičky přitiskly nosy ke sklu a dobývaly se dovnitř lopatičkami. Já jsem se jim ale smál a vyplázl na ně jazyk. Nakonec odešly.

Prohrábl jsem hromadu věcí. Moc jsem toho nepoznával, ale byl tam teploměr a tři otevřené konzervy. Neopovrhl jsem a do jedné, z polovice plné, jsem se pustil, i prsty jsem si s chutí olízl.

Všiml jsem si, že okolo stěn jsou malé rolety, dráty připevněné ke stěnám. Blízko hrdla se válel malý, nepřipevněný panel plný knoflíků a tlačítek a mně se zdálo, že by tato tlačítka evidentně měla být zmáčknuta a já byl ten, kdo to měl udělat, ale odolal jsem.

Slunce začínalo pálit. Měl bych asi jít: rodiče budou zvědaví, kde jsem se tak dlouho toulal, a já si budu muset vymyslet nějaký nevinný příběh. Začal jsem se také bát, že se k Láhvi vrátí rozzlobený majitel a objeví mě...

Chtěl jsem odšroubovat uzávěr, ale vtom mé dětské oči znovu spočinuly na oněch magických tlačítkách.

Jako by mě ty nešťastné knoflíky hypnotizovaly! Pozoroval jsem své vlastní nice, jak pustily uzávěr... Namátkou jsem zmáčkl několik knoflíků.

Rychle, jedna po druhé se začaly zatahovat rolety.

Ocitl jsem se ve tmě.

Trošku to zatřáslo a bylo slyšet jakési hvízdání. Padla na mě hrozná tíha – jako by mi na prsou seděl slon – a pak jsem byl zase neuvěřitelně lehký – jako bych padal. Cítil jsem, jak se nadzvedávám ode dna Láhve.

Byl jsem ve stavu beztlíže. Můžeš si představit, Tsi-puffe, jak jsem křičel úzkostí! Absolutně jsem netušil, co se vlastně stalo; uvažoval jsem, jestli knoflíky, které jsem zmáčkl, neotevřely nějakou díru do země, kterou jsem teď padal.

Snažil jsem se otevřít uzávěr, ale nemohl jsem jej uchopit. Usoudil jsem, že potřebuji světlo. Tápal jsem okolo stěn jako křeček ve sklenici a deky pluly vzduchem kolem mé hlavy. Zcela jsem ztratil orientaci, nevěděl jsem ani, kde je nahoře a kde dole, a trvalo mi dlouhé minuty, než jsem znovu našel panel s tlačítky.

Bez rozmyslu jsem je pak mačkal. Malá žárovka zablikala a já výskal radostí. K mé hrůze ale vzápětí zhasla. Zoufalý jsem bouchl pěstí do panelu – rolety se bleskově roztáhly. Láhev zaplavilo jiskřivé, šedobílé světlo.

Nesmírně se mi ulevilo.

Ručkoval jsem po držadlech zasazených v uzávěru a zabalil se do deky, co plula kolem. Mé kolo plulo vzduchem – převrácené, rýsující se proti světlu, řídká se zvolna otáčela z jedné strany na druhou. Usoudil jsem, že můj pád musí někdy skončit, i kdybych měl propadnout celou zeměkoulí až do Austrálie! Svíral jsem držadla uzávěru jako opice svírá mříže své klece a můj neuvěřitelný pád stále pokračoval.

Po chvíli mi začala být zima, a tak jsem znovu pokoušel panel. Nakonec jsem pocítil teplo od topení.

Pak začal být vzduch v Láhvi zatuchlý. Pamatuji si, jak šedobílé světlo naplňovalo mé oči a já věděl, že jestli jsem blízko Littlestonu, může to být leda slunce, a přesto mi bylo jasné, že takhle slunce nesvítí. Oči jsem měl zalité bledým světlem, bylo stále blíž a blíž...

Usnul jsem.

Nevím, kolik hodin jsem spal. Milosrdný spánek mě ochraňoval před neznámou skutečností, i když jsem se nakonec stejně musel probudit. Mrazivé světlo stále zalévalo Láhev a věci se pořád převalovaly sem a tam. I když – připadalo mi, že se světlo nějak změnilo. Jako by se blížilo. Pohlédl jsem dolů a spatřil krajinu pokrytou sněhem, s vystupujícími hřebeny a strmými srázy. Uvažoval jsem, že možná nepadám do středu Země, ale létám nad jejím polem – co když je má Láhev jakýmsi balonem?

Ale co – myslím, že mě to všechno začalo nudit. Takové jsou děti – největší strach jsem měl z výprasku, co mě čeká doma.

Navíc jsem dostal hlad. Snědl jsem konzervu se slaninou a knedlíky a dostal jsem po ní hroznou žízeň. K pití jsem ale nemohl vůbec nic najít.

Zaujalo mě měnící se světlo. Vyhlédl jsem ven a spatřil míjející hřebeny hor – tak blízko, že bych se jich snad mohl dotknout. Znovu jsem pocítil strach – co když do některé narazím? V mžiku bych se roztrástil na kousíčky!

Sáhl jsem po řídicím panelu a namátkově mačkal knoflíky. Rolety se jedna po druhé roztáhly a odkryly tak dva nové zdroje světla – jedno, teplé a žluté, bylo bezpochyby slunce. O původu druhého, chladně bílého zdroje, jsem netušil nic. Pokusil jsem se nemyslet na ty hrozný hory. Myslím, že jsem doufal, že když je neuvidím, zmizí.

Deky, krabice i konzervy, všechno se přesunulo k tabulím zalitým slunečním světlem, jako jsou můry přitahovány k oknům.

A pak – zcela nečekaně – buch! Narazil jsem na stěnu a za mnou všechny deky i konzervy. Najednou jsem se spolu se všemi zavazadly převaloval v Láhvi. Světla kroužila kolem a já občas zahlédl něco ze skalnaté krajiny okolo. Jako bych se i s Láhví kutálel dolů ze svahu.

Nakonec Láhev skončila na vrcholku jakési rostliny – nebo spíš houby – obrovské a oranžové, všude okolo vypouštějící mračna výtrusů.

Odhrnul jsem ze sebe deky i konzervy a sedl si. Znova nabytá váha, podlaha pode mnou, to všechno mi přinášelo ohromnou úlevu.

A pak jsem si uvědomil, že se Láhev pozvolna, sama od sebe zvedá. Ječel jsem a zoufale hledal kontrolní panel. Absolutně jsem netoužil po novém letu. Rolety se zatahovaly a vytahovaly a Láhev se chvěla. Sedla si teprve, když se mi podařilo všechny rolety stáhnout.

Otřesen, vyveden z míry jsem seděl na převráceném kole a skrze zakřivená okna hleděl na svět, do něhož jsem byl vhozen.

Láhev se ocitla na okraji sopečného kráteru, asi dvacet yardů od hřebene. Slunce stálo vysoko a na zlatavé obloze jsem mohl pozorovat Měsíc – nebo alespoň to, co jsem za něj považoval. Veliký disk s modravě hnědým nádechem. Přes skleněné stěny ke mně ale nedoléhaly žádné zvuky – ani vítr, ani kravský zvonec.

Zalovil jsem pro poslední konzervu. Strach mě opouštěl a přicházela zvědavost. Věděl jsem, že bych měl zůstat v blízkosti Láhve, protože až přijdou zachránci (a já nepochyboval, že přijdou), určitě soustředí svou pozornost na ni. I tak se ale vydám na průzkum – nemusím přece chodit daleko...

Možná ti to přijde hloupé, Tsi-puffe, ale nemohl jsem zůstat zavřený v Láhvi už ani minutu – uprostřed tak zvláštní krajiny!

Uzávěr vězel velmi pevně a odporné pískání, které vydával, jak jsem s ním zápasil, se mi zarývalo do uší. Konečně povolil a dovnitř pronikl čerstvý, mrazivý vzduch.

Prolezl jsem hrdlem a začal se drápat přes zničenou houbu. Sníh pode mnou křupal a holé ruce zábly. Po zatuchlosti v Láhvi jsem nicméně uvítal čerstvý, ostrý vzduch a slunce pálící do tváře. Představ si sluncem zalité ráno, když je ještě rosa, a pochopíš, jak milý mi byl onen kontrast chladu a tepla. Cítil jsem se dobře a mysl jsem měl opět čistou.

Uvnitř kráteru byla asi půl míle široká pláň plná balvanů, stěny sestávaly z hřebenů, srázů a vrcholků. Okolí kráteru připomínalo

fotografie z blízkosti uhelných dolů – možná že šlo o hromady sutě zbylé po těžbě.

Mráz polevoval a všude rašily rostliny – byly tu houby podobné té, na které jsem přistál, rostliny hnědé a špičaté a pak také spousta kaktusů a lišejníků. Sluncem zalité skály byly bílé, zlatě mramorované.

Nikde ani stopa po lidech nebo zvířatech.

Vydal jsem se dolů z kopce. Nasbíral jsem plné hrsti sněhu a cpal si je do pusy. Velké, mokré vločky studily, ale držel jsem je pod jazykem, než roztály, a polykal vodu. Byla nepříjemně sladká, ale čistá a já měl hroznou žízeň.

Rozhodl jsem se vyšplhat až na vrchol, abych měl lepší rozhled.

Vrátil jsem se k Láhvi a vytáhl ven kolo. Kriticky jsem ho zhodnotil: několik drátů zkroucených nebo raplých, prasklá přední pneumatika. Naštěstí jsem měl v brašně pod sedadlem pumpičku, náhradní duši a něco náradí, a tak jsem se dal do spravování.

Musíš si mě představit, jak tam tak sedím se zkříženýma nohama, usilovně, ale spokojeně spravuji kolo a těším se, jak budu objevovat magickou krajinu v okolí. Možná ti mé chování přijde divné, ale v takovém případě jsi nikdy nepoznal lidské dítě!

Konečně jsem byl hotov. Nasedl jsem a rozjel se vzhůru. Trochu vratce, protože svah byl strmý a musel jsem se vyhýbat kamenům a křoví. Šlo to ale nečekaně dobře – byl jsem lehký jako pírkó a mé kolo taktéž, a tak jsem se závratnou rychlostí blížil ke hřebenu.

Teprve po chvíli jízdy jsem si uvědomil, že bych taky mohl spadnout z nějakého útesu. Dupl jsem na brzdu. Bylo ale už pozdě, hřeben se blížil – ostrý, zubatý a holý. Už se nedalo zastavit a já přelétl přes okraj – letěl jsem.

Krajina se pode mnou otevřela, nečíhal na mne žádný útes, ale plochý svah, na kterém se dalo celkem dobře přistát.

Jenže já nepřistál.

Stoupal jsem řídkým vzduchem, vrcholky a jejich úbočí pomalu plynuly pode mnou, byl jsem deset, dvacet, třicet stop nad zemí – až se mi scvrkl žaludek.

A pak se ostrá, zubatá krajina naklonila – a už jsem klesal...

S rachotem jsem dopadl, a i když pneumatiky náraz trochu zbrzdily, spadl jsem a i s kolem se skutálel ze svahu.

Krev mi bušila ve spáncích. Kromě odřeného kolena a roztrženého rukávu se mi ale nic nestalo.

Ted', když jsem byl znovu na zemi, mě strach opustil a já se cítil přímo rozjařeně. Uvažoval jsem, jak se mi tak velkolepý skok mohl povést – asi to bude zdejší vzduchem.

Zběžně jsem posoudil krajinu v kráteru: zubaté hory, spousta kamení a tmavé, zaprášené pláně, vše pokryté špičatou vegetací. Žádné domy, žádné ulice, žádná auta ani vlaky. Neslyšel jsem ptačí zpěv ani cvrkot hmyzu – i když vegetace byla místy pošlapaná a spasená, přímo nasvědčovala nějakému mohutnému druhu dobytka. Horizont se zdál být blízko. Blíže než když jsem pozoroval lodi plující z Littlestownu do Dungeness...

Všechno mi bylo jasné: byl jsem v Himalájích nebo v Alpách a nebo možná někde v Antarktidě. Myslím, že jsem byl bystrý chlapec, ale s mým zeměpisem to byla hrůza! V každém případě jsem věděl, že s výškou vzduch řídne a sníh se drží i v létě. Takže jsem se musel nalézat značně vysoko.

Měsíc byl nízko nad obzorem. Vlastně to ale nebyl Měsíc, ale planeta – modrá a zelená, s bílými závoji. Možná to byla Venuše nebo Mars. Uvažoval jsem, jestli jsou z vrcholků vidět hvězdy a jiné věci, které normálně vidět nejsou kvůli vzduchu nebo pouličním světlům.

Ale strach jsem, Tsi-puffe, neměl – byl jsem dítě a věřil jsem, že mě dospělí najdou, pokárají a pošlou domů. A mimo to – byl jsem Angličan, jak mi otec často vysvětloval, a tak, ať jsem kdekoli, britský konzul mě tu jistě najde. (Stačí tedy čekat...)

Ale mé vypravení není úplně upřímné, nepřemýšlel jsem tak logicky, jak se může zdát, a po pravdě řečeno mou mysl daleko více zaměstnávala jiná věc – a sice můj skvělý let.

Vstal jsem, oprášil se a začal se i s kolem škrábat nahoru.

Experimentoval jsem, učil se skákat i padat. Vybral jsem si vrcholek porostlý červenými lišejníky a odrazil se směrem k němu. Až nahoru jsem sice nedoskočil, ale vyškrábal jsem se tam a pak se odrazil zase zpátky, odkud jsem začínal.

Brzy jsem létal nad hřebeny. Myslím, že by to stálo za fotku: jen si představ siluetu kluka na kole, rýsující se proti vzdálené planetě na obzoru. Doma v Claphamu bych asi létal nad střechami domů a kostelními věžemi.

Jak živě si na toto vše vzpomínám! Kdybych tak, Tsi-puffe, znovu mohl být chlapcem – na tak skvělém místě!

Rozhodl jsem se objet všechny vrcholky kolem kráteru – a – asi ve třech čtvrtinách jsem je poprvé spatřil – Mravenčí lidi.

Prudce jsem zabrzdil a zíral na ně s otevřenou pusou. Asi šest jich stálo na dně kráteru a mlčky na mě civěli, jako sochy. Za nimi zela v zemi ohromná díra, něco jako šachta, předtím skrytá mezi balvany. Nejbližší Mravenec, asi pět stop vysoký, učinil krok směrem ke mě. Měl článkované tělo s tukovým polštářem dole a několika menšími o něco výše, a tak hubené nohy, že připomínaly spíše holé kosti. Na hruškovité hlavě s tykadly se vyjímalý černé oči jako rybízky, po rybím způsobu umístěné po stranách hlavy. Připadalo mi, že má na sobě oblek z lesklé kůže.

Ke svému údivu jsem na něm zpozoroval množství končetin. Na jedněch stál, dalšími se neustále popleskával po tvářích, a ještě další mu odstupovaly přímo ze středního článku.

Opravdu vypadal jako mravenec! – Maličko přioděný a zvětšený na velikost dítěte.

Skrze mé ohromení se začal prodírat strach. Nikdy v životě jsem o podobných bytostech neslyšel, a britský konzul by mi teď byl asi taký houby platný.

Mravenčí muž se otočil ke svým společníkům. Shlukli se kolem něho a začali si povídat – jejich pískavé zvuky ke mně doléhaly jako zvuk parní píšťaly a já začínal uvažovat, jestli je dokážu pozdravit. Budou vůbec rozumět anglicky?

Náhle jich pět poodstoupilo a šestý vyzvedl nějaký komplikovaný přístroj, blyštíci se ve slunci. Ššš! Malý šíp zasvištěl vzduchem kolem mé hlavy a narazil do skály. Mravenčí mužik pozvedl svou zbraň o něco výše a pohrával si s tlačítky...

Pomaloučku mi došlo, že to je samostříl. Tyto divné, hmyzí bytosti ani nenapadlo, že by mi mohly pomoci, raději po mně střílely!

Ššš!... Další šíp zasvištěl necelých šest stop ode mě. Ostatní Mravenci střelce povzbuzovali hvízdavými zvuky.

Naskočil jsem na kolo a opřel se do šlapek.

Láhev, zářící ve slunečních paprscích, byla asi čtvrt míle ode mě a tak jsem použil všechnu svou novou dovednost ve skocích přes průrvy a balvany, abych se k ní dostal. Láhev skýtala útočiště, byl jsem přesvědčen, že přes její silné stěny nemohou šípy proniknout.

Mravenčí lidé nepřestávali pískat a hvízdát, i když se jejich hlasy ode mě vzdalovaly.

Vzduch se ochlazoval a já začínal vydechovat obláčky páry. Padal jsem, klouzal a znova se drápal dopředu, a suché, černající rostliny se tříštily na kousky, jak jsem na ně dopadal.

Konečně jsem dorazil k Láhvi. S logikou malého kluka jsem nejprve schoval kolo – bál jsem se, aby mi je Mravenčí lidé neukradli – a pak jsem protáhl hrdlem sám sebe a chvatně zašrouboval uzávěr.

Skoro bez dechu jsem zíral skrze skleněné stěny a čekal, až se objeví.

Slunce rychle zapadalo, stíny se prodlužovaly a hustá mlha zaplňovala celý kráter. Všechny rostliny byly vysušené a drobily se, živé barvy nahrazovala hnědá a černá. Zpoza stěn ke mně doléhaly různé zvuky – houkání Mravenčích lidí a pak ještě jiný, mohutný zvuk, jako by se zavíralo nějaké ohromné víko.

Třásl jsem se zimou, a tak jsem se zabalil do dek. Stíny hor jako by pospíchaly ke mně a pak mě i s Láhví spolklý – slunce zapadlo. Planeta – Venuše nebo Mars nebo co to bylo – stále visela nad vrcholky, stejně nehybná, jasná a zelená jako předtím. Začal padat sníh – těžký a hustý, vločky velikosti mých rukou kroužily vzduchem.

Konečně jsem si vzpomněl na topení a začal šmátrat po řídícím panelu. Rolety se bleskově roztáhly a zase zatáhly, Láhev se zachvěla, jako by se probouzela ze spánku, ale nakonec jsem přece jen ucítil šířící se teplo.

Brzy byla celá Láhev zapadaná sněhem.

Dostal jsem hlad, ale se sevřeným srdcem jsem si musel uvědomit, že svou poslední konzervu jsem snědl, ještě než jsem se

vydal objevovat neznámou krajinu. S kručícím žaludkem jsem se zavrtal hlouběji do svého hnízda z dek a brzy jsem usnul.

A tak skončil můj první den na horském vrcholku.

Nikdy mi nebylo příliš jasné, jak dlouho trvají zdejší dny. Dítě se snadno přizpůsobí, ale i tak jsem nabyl dojmu, že zdejší čas není tak stabilní, jako kdysi v Littlestonu nebo Claphamu.

Když jsem se druhý den ráno probudil, měl jsem pocit, že jsem v životě nejedl.

Sníh rychle tál a sjížděl po stěnách. Hvězdy ještě svítily, stálé a tvrdé, zem byla pokryta ledem a ostrůvky šedého sněhu. Všechno mi připadalo chmurné a mrtvé. Slunce ale rychle vycházelo, ozařovalo úbočí hor, a kde se dotklo, tryskala pára, její mohutné proudy kroužily a vířily, až se rozplynuly v husté mlze. Mlha se převalovala krajinou, někdy zalila i Láhev a ozářená sluncem mě nechávala uprostřed své třpytivé krásy.

Pozoroval jsem ten zázrak – znovuzrození světa – v mrzuté podrážděnosti.

Jakmile se venku dostatečně oteplilo, odšrouboval jsem uzávěr a vylezl z Láhve. Zima mě štípala v nose a na tvářích. Kromě zbytků listů byla země holá, hnědá a bílá ve slunečním světle. Všude ale ležely zárodky, oválné a hladké, které se chvěly, šustily a praskaly jako vejce. Na každém se pak s vybranou pomalostí objevila zelená linka, kontrastující s tvrdým, neživým podkladem.

Během několika minut se celý svah zaplnil malými zelenými rostlinkami. Jaký kontrast oproti naší malé zahrádce v Claphamu, kde se otec dřel kvůli nuzné úrodě petúnií! Možná je to větší nadmořskou výškou, uvažoval jsem.

Sklonil jsem se pro čerstvé rostlinky, vytrhal jich plné hrsti a nacpal si je do úst – chutnaly nezřetelně hořce, ale odhodlaně jsem je spolkl, i když mi pak ležely v žaludku a výživy mi nedodaly více než tráva.

Nasedl jsem na kolo, potuloval se po okolí a hledal cokoli k snědku. Všude kolem mě rašily špičaté rostliny a pýchavkovité, oranžové a rudé houby se dmuly jako balóny. Zkoušel jsem je všechny, cpal si jimi plná ústa, ale výsledek byl pokaždé týž.

Vzduch byl stále řidký a čerstvý, všude vládlo ticho, jakoby v očekávání něčeho důležitého. Slyšel jsem pouze svůj vlastní dech.

A pak, najednou – *mohutný řev!*

Polekal jsem se, až jsem spadl z kola. Pohlédl jsem dolů do kráteru a uviděl jsem obrovské, beznohé, hadovité zvíře, pohybující se po jeho dně. Houby, lišejníky i špičaté rostliny už byly tak vysoké, že jsem je za nimi často ani neviděl, stejně jsem si ale všiml jeho dvě stě stop dlouhého, buclatého těla – byl to jakýsi válec bílého masa s černými skvrnami podél páteře. Pohybovalo se jako červ – periodicky smršťovalo části svého těla a nebo se přes sebe převalovalo, drtíc pod sebou rostlinstvo i skály. Jeho mohutná tlama nabírala balvany větší než jsem byl sám, očistila je od vší vegetace a pak je, holé a lesknoucí se, vyplivla, tak jako člověk vyplivuje pecku.

Zbytečné říkat, že jsem o podobných obřích červech v životě neslyšel!

A pak jsem uviděl jednoho z Mravenčích mužů – sledoval zvíře a bodal je svou špičatou helmou, čímž zjevně stimuloval jeho žravost.

Potlačil jsem hlad a skryl se za skálou, abych počkal, než Mravenčí člověk projde.

Usoudil jsem, že by bylo na čase nechat objevování, vrátit se k Láhvi a počkat, než mě najde Britský konzulát. Sebral jsem tedy kolo a zamířil k Láhvi. Radši jsem je vedl, neboť jsem cítil lehkou závrať.

Jak jsem se tak blížil k Láhvi, měl jsem pocit, že se kolem ní něco hýbe – štíhlé stíny s hbitými, kostnatými pohyby. Ale nemohl jsem si být jistý – pod slunečními paprsky vystupovala ze skal i z vegetace oblaka páry a vzduch se chvěl.

Položil jsem kolo a už se o ně nebál. Teď bylo důležité, abych se sám dostal do bezpečí. Plazil jsem se k Láhvi.

A tam, na skále před hrdlem, ležela mísa ze žlutavého kovu, plná jakési bělavé hmoty. Sebral jsem největší kus. Byl měkký jako dobře uvařené vepřové a voněl po houbách. Strčil jsem si jej do pusy – mazlavý a trochu bez chuti – jako mokrá sušenka. Nebylo to ale nechutné, a tak jsem to spolkl.

Neptal jsem se, kde se tu mísa vzala – prostě tu byla, a tak jsem ji přitisknutou k prsům, pronesl do Láhve.

A zde, v bezpečí, za denního tepla, jsem dojedl a usnul.

Dny ubíhaly, rostliny prožívaly své krátké životy – a záchrana pořád nepřicházela.

Už jsem popisoval nepříjemnou proměnlivost zdejšího času. Nikdy jsem nevěděl, jestli den trval několik hodin, nebo – jak se mi někdy zdálo – čtrnáct dní. A dny samotné mi splývaly jako dráty roztočeného kola...

Připadalo mi, že hrozně rychle rostu.

Paže mi brzy čouhaly z rukávů ošuntělého saka a kalhoty jsem nemohl dopnout. Pak už jsem musel něco odložit a improvizovat z věcí z Láhve. Větší problém představovaly boty. Nakonec jsem ale přece našel řešení. Použil jsem válec jedné z rolet. Byl na něm kovový nátěr, ale seškrábal jsem jej a za pomoci ostrých kamenů zhotovil sandály.

Maso, anonymně a diskrétně dodávané, se stalo mou každodenní dietou. Zvykl jsem si každé ráno misku vyčistit sněhem a nechat ji několik yardů od Láhve – našel jsem ji pak znova naplněnou a o původ jsem se nestaral.

Vybudoval jsem si způsob života, se kterým by moje máma nemohla nesouhlasit – každé ráno jsem si přemáchl spodní prádlo v rozpuštěném sněhu a nechal je na slunci uschnout. Také jsem důkladně umyl sám sebe. Vlasy mi rychle odrůstaly, a tak jsem rozbil starou láhev a ty nejhorší jsem ořezal. Po nějakém čase jsem zpozoroval, že mi něco raší na tváři. Nechal jsem své vousy růst a vždy, když byly dost dlouhé, ořezal jsem je svým střepem.

Brzy mi bylo kolo malé. Truchlil jsem pro jeho ztrátu, ale bylo rozbité a nedalo se řídit. Jednou jsem je zapomněl večer uklidit a ráno pak bylo tak zmrzlé, že se mi kovové části lepily k dlaním a guma z pneumatik se drolila.

Nikde jsem neviděl Měsíc a to jsem nemohl pochopit. Bylo tedy nemožné sledovat, jak měsíce ubíhají. Planeta na obzoru se ale pravidelně měnila, Slunce ji střídavě ozařovalo z různých stran a otáčela se kolem své osy. Na rozdíl od Měsíce, který je k Zemi natočen stále stejnou stranou, jsem ji tedy mohl pozorovat střídavě celou.

Věděl jsem, že Mars je tvořen pouštěmi, a podle kontinentů a oceánů jsem usoudil, že se jedná o Venuši – krajinu džunglí. Světlé body na jejím povrchu pak bezpochyby představovaly města. Nechápal jsem, jak může planeta viset nad obzorem jako přízrak, obrovská a blízká, když v Claphamu to byla pouhá tečka. Ale to byla pouze malá hádanka uprostřed daleko větších záhad...

Nějaký čas po svém příchodu jsem v atmosféře planety upozoroval bublinu – něco jako puchýř ze vzduchu. Přímou na rovníku, v místě, kde se den právě potkával s nocí, proudil vzduch z planety pryč, světlý a jasný se postupně rozplýval ve vesmírné temnotě. Atmosféra kolem víru tvořila mohutná mračna, kroužila v těsné spirále.

Po chvíli ale bylo po bouři, atmosféra přestala z planety unikat a mračna se rozplynula.

Od té doby jsem podobné jevy pozoroval mnohokrát. Někdy se atmosféra uklidnila během několika minut nebo hodin, jindy to trvalo celé dny. Někdy se víry tvořily již ode dna velkých oceánů a já viděl ohromné proudy chrlené do kosmu.

Jednou jsem upozoroval cosi jako pruh světla v meziplanetárním prostoru mezi mnou a planetou. Čočkovitý objekt sálal elektrickou modří, mohl to být meteorit, ale má pořád trochu dětská mysl se stejně neubránila úvahám o kosmické lodi.

Bylo to dětské fantazírování, Tsi-puffe, ležel jsem na rozpálených skalách a snil o vesmírných válkách.

Možná ti můj život připadá osamělý a nudný. Někdy možná. Má to ale také své kouzlo – každodenní zrození, čistý, oživující vzduch, tu zvláštní lehkost!

Připouštím bodavou bolest, která mě sužovala, kdykoli jsem pomyslel na rodiče. Jak bych si byl přál, aby věděli, že jsem v pořádku!

Když mi bylo příliš smutno, vytáhl jsem z Láhve staré časopisy, polorozpadlé zbytky vonící Anglií, staré už v době, když Láhev přistála v Littlestonu. Brzy jsem přesedlal na sebraného Shakespeara.

Pochop, byl jsem sice přemýšlivé dítě, ale když jsem opustil Littleston, bylo mi teprve deset a moc jsem toho ještě nepřečetl, takže mi básnický jazyk mnoho neříkal. Ale zvykl jsem si – měl jsem

šťěstí, že vydání, které jsem vlastnil, bylo opatřeno solidními poznámkami. (Také jsem v kapse jednoho ze sak našel kapesní slovník a rozšířil si tak svůj omezený obzor.)

Silné charaktery zobrazené v oněch příbězích v mé fantazii ožívaly; pomalu jsem chápal poselství starého muže.

A tak jsem za dlouhých odpolední, kdy špičaté rostliny prožívaly své rychlé životy a planeta visela nad obzorem, sedával s knihou na klíně. Možná to zní podivně, ale jeden sonet ve mně vyprovokoval strašidelnou představu starého Williama, jak sedí na skále kousek ode mě a šeptá mi svá skvělá básnická vyjádření lásky, touhy, smrti a osamění.

Jedné noci se v Láhvi porouchalo topení.

Probudil jsem se zimou. Vystrčil jsem ruku ze svého hnízda z dek a snažil se ve tmě našmátrat řídicí panel. Brzy jsem ale pochopil, že ho zkřehlou rukou můžu tak akorát poškodit.

Nemohl jsem dělat nic jiného, než se snažit přečkat do rána.

Stočil jsem se do klubíčka a přitáhl deky těsněji kolem sebe. Zima se ovšem bez výčitek svědomí prodírala všemi mými příkrývkami a vysávala mi z útrob poslední zbytky tepla.

Nakonec jsem ztratil vědomí.

Ucítil jsem na sobě malé ruce – zvedaly mě, ale já se nemohl bránit, nemohl jsem ani otevřít oči...

Když jsem se probрал, ležel jsem na zádech, na něčem tvrdém, a upíral oči do ohromné, modrým světlem zalité jeskyně nade mnou. Světlo pocházelo z vody, která všude prosakovala a stékala po stěnách. Nahoře ve vzduchu se vznášelo jakési zařízení, roztočené kousky kovu kroužily vzduchem bez jakékoli viditelné opory. Zpozoroval jsem Mravenčí lidi. Míhali se vzduchem, velká, průsvitná křídla a hubené, kobaltově modré nohy. A pak jsem si všiml jiného Mravence: visel ze stropu a ostatní k němu přilétali a živili se z jeho ohromného břicha...

Všechno se nade mnou vznášelo jako ohromný, modrý přízrak.

Měl jsem pocit, že vidím nad sebou obličej, ale nebyl to lidský obličej. Měl tvar pomačkané jahody, s ústy přísně zahnutými dolů.

Viděl jsem také vlasy či chlupy, tvrdé, kroutící se všude po těle. Oči byly jako složené z jednotlivých, bobulím podobných oček, jako můj palec velkých.

A pak jsem na noze ucítil měkké tykadlo. Chtěl jsem křičet, ale nešlo to. Ani víčka jsem nemohl zavřít. Naštěstí se sama vidina začala rozplývat ve všeobecné modři a já se pomalu nořil do slastného nevědomí...

Obklopovalo mě příjemné teplo, víčky se mi do očí prodíral růžový přísvit denního světla.

Otevřel jsem oči. Mohlo být něco po poledni a sluneční paprsky mi přehřívaly celé tělo.

Hýbal jsem prsty u rukou i u nohou a znova cítil svůj nos i bradu. Ztuhlé končetiny přicházely k životu a já si uvědomil, že mě něco tlačí do zad. S chrochtáním jsem se posadil a shledal, že jsem docela nahý. Ležel jsem na skále na tvrdých rostlinách a ty také tlačily a škrábaly do mého těla.

Ležel jsem na svahu necelých padesát yardů od Láhve, mé šaty ležely úhledně složené vedle spolu s miskou masa. Jedl jsem rychle, neboť jsem měl hrozný hlad. Zarazil jsem se, když jsem uviděl, že kůže na prstech jedné ruky je růžová a jako nová. Když jsem se důkladněji prohlédl, našel jsem podobně růžové kousky kůže bez ochlupení po celém svém těle – úhledná kolečka a obdélníky, a občas i jizvy velikosti nehtu, které vypadaly, jako by zde byly odštípnuty malé kousky masa. Necítil jsem ale žádnou bolest, ani nic nepříjemného.

Uvědomil jsem si, že jsem stále ještě nahý, a oblékl jsem se.

Sebral jsem mísu a zamířil k Láhvi. Jak jsem se blížil, uslyšel jsem divný, skřípavý zvuk, jako když nehet škrabe o kov. Přicházelo to z Láhve.

Jedním velikým skokem jsem se přiblížil. Přes sklo jsem nezřetelně viděl malé stvoření, které se hrabalo v řídicím panelu. Klekl jsem si a prostrčil hlavu otvorem.

Byl to Mravenčí muž, ale maličký jako panenka, že jsem si jej snadno mohl postavit na dlaň. Měl chitinové, segmentované tělo živě červené barvy – tak pěkné a jemné, jako by byl šperkem. Když mě

zpozoroval, otočil se ke mně a znehybněl. Kryt řídicího panelu ležel vedle a nezvaný host držel v tykadlech věc podobnou šroubováku, kterou šátral v drátech uvnitř panelu!

Zatnul jsem pěsti a s křikem ho udeřil přímo do krku. Jeho hlava upadla a po ruce mi tekla lepivá tekutina ne nepodobná shnilé zelenině.

Udělal se mi tak nevolno, že jsem musel vylézt ven. Pak jsem se ale vrátil, abych vynesl všechny od mrtvolky zamazané věci.

Uvědomil jsem si, že pod horou stojí Mravenčí lidé, seřazení do čety, a upírají na mě své zraky. Znepokojilo mě to, protože neměli ve zvyku chodit tak blízko. Zařval jsem a mrštil po nich vším, co jsem měl v ruce.

Neměl jsem nejmenší tušení, co chtělo malé mravenčí stvoření provádět, ale já se pokoušel znovu upevnit panel, abych nezmrzl. Sebral jsem dráty a všechny věci z řídicí desky a snažil se je hrubou silou nacpat zpátky a zandat kryt...

Zpoza skleněných stěn jsem slyšel šustot.

Rychle jsem se vyškrábal z Láhve a objevil zde dalšího Mravenčího mužíka, jehož karmínový oděv jiskřil ve slunci – jako cínový voják. Kolem pasu měl pás a na něm různé nástroje a upíral na mě své rybízové oči.

„Zmiz!“ Křikl jsem na něj a sebral ze země kámen.

Mravenčí mužík se ani nepohnul. Znova jsem zakřičel a hodil po něm kámen. Minul jsem cíl, mužík nicméně pochopil a s písknutím zmizel dolů ze svahu.

A tak jsme strávili značnou část odpoledne: Mravenčí mechanici se snažili dostat k Lahvi a já seděl na bobku na vrcholku a házel po nich kamením. Nabyl jsem dojmu, že mě špatně rozpoznají, pokud se nebudu hýbat, jejich složené oči daleko lépe registrují pohyb. A tak jsem si vytvořil strategii: Nehybně jsem čekal a když už byli docela blízko, prudce jsem se zvedl a zahnal je na útěk.

Slunce, obrovské a jasné, se sklánělo k obzoru a špičaté rostliny se svými trumpetovitými květy uvaďaly všude kolem.

Ti větší z Mravenčích lidí se nakonec shlukli k poradě, pískali a hvízdali, a pak se dva z nich oddělili a lopotili se svahem ke mně.

Stoupl jsem si. Bylo mi jasné, že bych se ubránil, vždyť šla tato křehká stvoření rozmáčknout lépe než štěnice – nicméně jsem neměl v úmyslu začít válku.

Oba Mravenčí muži se zastavili ve svahu asi deset yardů pode mnou. Měřili svých obvyklých pět stop – tedy o něco méně než já. Hlava jednoho z nich měla tvar obrácené hrušky, takže jeho obličej byl komicky protáhlý a mozkovna se mohutně klenula. Po vrcholu lebky se táhnul hřeben šedobílých trnů. Mozek druhého byl větší, pokrytý pouze tenkým krytem, pod kterým jsem lehce sledoval pomalou pulzaci. Celé jeho tělo se zdálo být jako vtažené do této zvláštní hlavy, bylo tenké, až atrofické. Vypadal spíš jako dítě s ohromným fotbalovým míčem na ramenou.

Stáli a zírali na mě. Jestli se mě báli, pohrdali mnou, nebo mě nenáviděli, to jsem nemohl říct. Jejich nehybný, mlčenlivý postoj nevyjadřoval vůbec nic.

Nakonec jsem na ně zakřičel: „Měli byste si lépe hlídat své malé kamarády, dělají mi nepořádek v Láhvi. Zničí mi ji!“

Ten hubenější otočil hlavu ke svému druhovi – lehce, jako se otáčejí části stroje – a hvízdal. Pak promluvil ke mně – pískavou, ale srozumitelnou angličtinou: „Ty – mmm – emm – nebezpečí. V nebezpečí. V noci. Muset nás nechat pomoci.“

Zauvažoval jsem: „Kdo jste vy?“

„On – Tsi-puff. Já – Phi-oo.“

(A to jsi byl ty, Tsi-puffe!)

Na oplátku jsem se také představil – jako „pan Thomas Simmons“.

„Mmm – muset nechat malé kamarády pomoci.“

„No dobře,“ souhlasil jsem nakonec. „Ale mnohem radši bych byl, kdybyste mi ukázali cestu k nejbližšímu Britskému konzulátu.“

I pod svou chitinovou maskou vypadal Phi-oo zmateně.

Obrátil jsem se na jeho nehybného společníka, který mě nespouštěl z očí. „On neumí mluvit?“

„Ne mluvit – poslouchat. Pamatovat – jestli rozumíš. Mmm – Tsi-puff rád pamatovat. Nikdo ne lépe pamatovat. Mmm – emm – v noci – nebezpečí –“

S pochybami jsem pozoroval Phi-ooa. Slunce se sklánělo k obzoru a na tvářích jsem pociťoval rostoucí chlad.

„Vaši malí druhové – se mi snaží pomoci? Nechtějí nic rozbít?“

„Oni rádi opravovat. Malí kamarádi – mechanici. Nic jiného. Mmm – mmm – jestli rozumíš – mít tě rád. Nová věc moct opravovat...“

Posadil jsem se na skálu. „Tak dobře, myslím, že nemám na výběr.“

„Rozumný – mmm –.“ Phi-oo se otočil a zahoukal na své druhy. Jeho slabý hlas se odrazil od skal.

Dva maličcí mechanici se začali drápat nahoru po svahu, nástroje u jejich pasů cinkaly. Vyhnuli se mi obloukem dobrých deseti stop a za neustálého pískání pelášili k Láhvi.

Obrátil jsem se k Phi-oovi: „Je mi líto, neměl jsem toho prvního zabít.“

„Mmm – mmm – on nás varovat. Před zimou. Mmm my připraveni. Nebylo jednoduché – Selenité také nesnášet zimu. Čta nám poradit, jak opravit Zmrzlé maso – buňky prasknout. Mmm –“

„On vám poradil? Kdo vám poradil?“

„Cavor. On –“

Cavor – to bylo poprvé, co jsem to jméno uslyšel.

„Cavor? Kdo je Cavor? Je to anglické jméno?“

Phi-ooův mozek pulsoval. „Člověk – ne Selenit. Angličan?“

Mravenčí mechanici proskočili hrdlem Láhve a pospíchali po stráni dolů do kráteru.

V dálce byl z podzemí slyšet hukot. Tsi-puff i Phi-oo se také otočili k odchodu.

„Díky! Docela rád bych se setkal s tím – panem Cavorem,“ volal jsem za nimi. „Je to možné? Mám tu nějakého Shakespeara. Mohl bych mu ho číst, kdyby chtěl...“

Phi-oo se zastavil. „Víš mmm – víš kde jsi? Jestli mi – mmm – rozumíš. Víš kde?“

Zamračil jsem se: „No přece v horách. To je jasné. Jsou to Himaláje?“

Místo odpovědi se Phi-oo otočil ke svému společníkovi, krátce pípнул a oba zrychlili.

„Počkat! Můžete mi aspoň říct, co je to za zemi? Jsem v Tibetu?“

Ale oba Mravenčí muži pospíchali kráterem, prchali před prodlužujícími se stíny a já zůstal sám.

Od této chvíle byla má samota ještě tíživější. Vyhlížel jsem, jestli některá skupinka Mravenčích lidí nezamíří k Láhvi. Zvlášť rád bych se znova setkal s Phi-ooem, jedinou bytostí, která tu na mě promluvila.

Naděje, že Phi-ooa ještě uvidím, se pomalu rozplývala, ale díky jeho mlčenlivému společníkovi jsem nezůstal sám – stvoření s malou hlavou a velkou pamětí (tím myslím tebe, Tsi-puffe, hrdinu svého příběhu) se jednoho dne vyškrábalo po svahu.

Četl jsem zrovna pasáž z Hamleta. Na chvíli jsem zavřel knihu a uviděl ho. „Haló, hledáš mě?“ ozval jsem se.

Tsi-puff nic neodpověděl, jen na mě upíral svoje složené oči.

Vrátil jsem se tedy ke čtení a tak to zůstalo dlouhé minuty.

Pak jsem se ale rozčílil: „Podívej, tos mě sem přišel jen tak okukovat? Protože jestli jo, tak je to od tebe trochu neslušný, víš? Proč jsi s sebou nepřived svého kamaráda Phi-ooa? Mohli bychom to tak spolu všechno pěkně probrat.“

Tsi-puff mi samozřejmě neodpověděl.

Připouštím, že mě jeho mlčenlivá společnost rozčilovala. Vydal jsem se kolem kráteru a Tsi-puff za mnou, schoval jsem se do Láhve a on civěl dovnitř.

A tak to bylo pořád!

Až večer se odebral do bezpečí podzemí, aby se následující den zase objevil, věrný jako stín. Někdy mě jeho mlčenlivá společnost tolik rozčilovala, že jsem na něj křičel, mával jsem pažemi, abych ho odehnal. Dokonce jsem po něm hodil i kamenem. (Znova se ti, Tsi-puffe, omlouvám.)

Nezbylo mi ale, než si na jeho společnost zvyknout.

Usoudil jsem, že Tibeťané dosud mnoho Angličanů ve svém životě neviděli a Tsi-puff tu byl, aby se naučil jazyk.

Jednoho dne jsem jako obvykle četl Shakespeara a Tsi-puff nečinně stál ve sluncem zalité krajině. Řekl jsem mu: „Když tu tak stojíš, co kdybych ti něco přečetl? Je to docela dobře napsané. Víš, Shakespeare o životě něco málo věděl, a jestli máš tak dobrou

paměť, jak říkal Phi-oo, nebudeš mít problémy si to zapamatovat, vid’?“

Tsi-puff nijak nereagoval – jako vždy. Vrátil jsem se tedy k místu, kde jsem přestal, a začal číst: „Své svíce vysvítala noc a v mlži kol hor se na špičky už staví ráno...“

A tak dál.

Nejdříve jsem vybíral úryvky namátkou – cokoli se mi zrovna dostalo pod ruku, nebo své oblíbené pasáže. Ale pak jsem začal systematicky: První kniha, první akt, první scéna a pak dál, pěkně popořádku. Každý den několik stránek. Věděl jsem, kolik času mi to zabere, ale čím víc jsem se do projektu nořil, tím jsem byl nadšenější. Mým cílem bylo zajistit Shakespearovi budoucnost v Tsi-puffově rozměrné paměti.

Pro mladého muže čekajícího na Britský konzulát se takový projekt může zdát hloupý, ale věř, někde hluboko v mém srdci byla potřeba vtisknout zdejší Mravenčím lidem do duše něco lidského.

Myslím, že jsem předčítal zrovna Krále Leara, když se podruhé objevil Phi-oo.

Přerušil jsem zrovna četbu, neboť mě zaujala náhlá změna světla. Odložil jsem knihu a zastínil si oči. Planetu na obloze postihla opravdová pohroma. Opouštěla ji obrovská množství vody a vzduchu a tvořila přitom mohutné fontány po celém jejím povrchu. Kolem se honily zbytky atmosféry a tvořily přitom ohromné víry. Němě jsem pozoroval hnědavé zbytky mizících oceánů.

Padl přeze mě stín. Trhl jsem sebou a uviděl Phi-ooa.

„Oh! Polekals mě.“

Důležitě na mě hleděl: „Mmm – emm – jestli můžu žádat, ty pojď se mnou.“

„Co?“ I když jsem dlouhou dobu toužil s Phi-ooem opět mluvit, byl jsem fascinován velkolepou podívanou na obloze.

„Pojď,“ žádal znova. „Cavor...“

To mě zaujalo. „Cavor? Ten Angličan? Co je s ním?“

„On – mmm – rád tě vidět. Ne – chtít tě vidět – umírat. Pojď.“

A bez jakýchkoli okolků se s Tsi-puffem naprosto synchronizovaně otočili na patách a s hmyzí grácií se vydali dolů po svahu.

Chvíli jsem váhal, ale pak jsem je přeskakuje kameny přece jenom následoval.

Poprvé jsem šel přes kráter – obstoupen čtyřmi dalšími Mravenčími muži s kušemi a divoce vyhlízejícími špičatými helmami. Minuli jsme stádo červovitých zvířat, která si doslova prožírala cestu kráterem. Měla zmačkanou, špinavou kůži, a když otevřela svou obrovskou tlamu k řevu, div mne neporazila vlna horkého smrdutého vzduchu, jako při porážce.

Nakonec jsme dorazili k obrovské šachtě. Phi-oo i jeho společníci mě pobízeli, a tak jsem sebral odvalu a spustil se na schůdky, které se točily kolem stěn stále dolů. Sluneční světlo se brzy ztratilo a já měl co dělat, abych potlačil paniku.

Připadalo mi, že dna nemůžeme nikdy dosáhnout; vtom jsem si ale všiml jakési plošiny z tmavého kovu, možná zlata, která klesala kolem nás. Na plošině stálo několik Mravenčanů, ale – viděl jsem dobře – vůbec nic ji nepodpíralo.

Disk se zastavil na stopu od nás a já, se srdcem v krku, povzbuzen dalším bodnutím špičaté helmy, jsem nastoupil.

Brzy tak učinila celá naše skupinka a plošina začala rychle klesat. Nemohl jsem zapomenout, že ji vůbec, ale vůbec nic nepodpírá.

Obklopovalo nás jasné, modravé světlo. Pocházelo z vody stékající po stěnách, šířilo se i z jezera hluboko pod námi.

Ze štoly vystupovalo množství chodeb i jeskyň, viděl jsem prostorné místnosti v pozadí. Okolní země zřejmě nebyla o nic kompaktnější než houba nebo ementál.

Phi-oo stál blízko mě. „Dříve jsme používali – mmm – balony. Cavor jim říkat balony. A padáky – jako deštník. Nešikovné.“ Poklepal nožkou o disk, chitinem o kov. „O moc lepší teď. Cavorit!“

Všichni Mravenčané na disku na mě beze studu zírali. Byla jich tam celá řada, ale dal bych krk za to, že jediní dva nebyli stejní. Někteří měli hlavy skoro jako Phi-oo, jiní měli obrovské drápy a ještě jiní oči jako fotbalový míč, chráněné modrými skly. Klesali jsme a oni šustili svýma chitinovýma rukama, houkali a pískali.

Klesali jsme dolů, modravé světlo se postupně měnilo ve žluté, jehož zdroj jsem nemohl určit. A tam, na římse přímo v centrální

šachtě, jsem uviděl chlapce – lidské dítě. Žádného Tibet'ana! Skoro nahý se na mě díval zpod kštiny hustých, černých vlasů.

Mával jsem na něj a hlasitě křičel, ale on na mě pohlédl nezúčastněně jako kterýkoli Mravenčan a v mžiku mi zmizel z dohledu.

„Kdo je ten chlapec a kde jsou jeho rodiče? Co tu dělají?“ Naléhal jsem na Phi-ooa.

„Mmm – experiment – tak. Cavorův nápad – rozumíš. Kousek masa – mmm – pryč. Žádná bolest...“ Dotkl se mé paže, kde byly vidět jizvy, které jsem objevil poté, co jsem skoro zmrznul, a pak, zřejmě spokojen sám se sebou, se odmlčel.

Konečně, stále ještě vysoko nade dnem šachty, se disk zastavil a špičaté helmy mě opět přiměly, abych vystoupil. Kráčeli jsme dolů chodbou a já si všiml, že samotné chitinové končetiny Mravenčích Lidí vyzařují modravé světlo.

Došli jsme ke dveřím, které sice neměly žádnou kliku, ale stačilo na ně zatlačit, aby se otevřela a my prošli.

Místnost měla asi šest stěn a asi dvacet stop v průměru. Bylo tu něco málo jednoduchého nábytku, všechno zalité do modrozlutého světla.

A na posteli – nebudu popisovat svou reakci na to, co jsem viděl. Ležel tam člověk – nebo spíše něco, co jím kdysi mohlo být. Měl na sobě košili a golfky a hlavu měl prostrčenou dírou v dece. Jeho kriketová čapka ležela vedle na posteli. Chomáče šedých vlasů se mu lepily k obličejí, vousy měl osekáné asi tak hrozně jako já. Seděl ochable, myslím, že nikdy nemohl být vysoký, jeho oči, široké a žhnoucí, však plály s jistou dávkou šílenství...

Rukávy i nohavice měl zavázané na uzel – neměl totiž ani ruce, ani nohy.

Myslel jsem, že se na to dokážu dívat, ale skoro jsem se složil.

„Neboj se, chlapče,“ oslovil mě a jeho hlas zněl ochable a vůbec ne hrozivě. „Musí na mě být hrozný pohled; být na tvém místě, asi bych utekl. Nemusíš mít ale strach, neublížím ti.“

U postele nebyla žádná židle, a tak jsem tam stál, s rukama do sebe zaklesnutýma. „Vy jste Cavor, že?“ Zeptal jsem se.

„Ano, to jsem já,“ zašeptal. „První muž na Měsíci, ale – eh – ne ten poslední!“

Nevěděl jsem, jak se zachovat na jeho poslední podivnou poznámku.

„Vy jste zajisté pan Thomas Simmons, že?“

Přisvědčil jsem mu a trochu se při tom styděl, neboť z úst dospělého vycházela slova dítěte. Vysvětloval jsem mu, jak jsem se sem dostal a že jsem nic takového nechtěl.

Ušklíbl se, až se mu tělo zatřásl: „Tos měl tedy štěstí... Zdá se, že extraktory kyseliny uhličitě fungovaly bez závad a tvoje zatahování a roztahování rolet bylo dostačující pro bezpečné přistání. Myslím, že by ses mohl vrátit. Koule ještě funguje a já bych ti poradil. Ale tady ti bude, chlapče, líp! Berou tě tu jako zvíře. Nebezpečné a fascinující jako lev, ale v zajetí neškodné. Proto tě také ušetřili, chápeš?“

„Udělal mi to Selenité, samozřejmě –“

Nechápal jsem. „Kdo?“

Pokýval hlavou směrem k Mravenčím lidem: „Odříznutí končetin je u nich něco jako trest, předpokládám. Pozůstatek z minulosti. Když koule odletěla, chtěl jsem navázat spojení se Zemí.“ Hleděl na mě se zoufalstvím ve svých vodnatých očích. „Nevíš, jestli se mi to povedlo? Jestli signály zachytili?“

Nemohl jsem mu odpovědět. Neměl jsem ponětí, o čem mluvím.

„Já vím, to nevádí... Stálo za to to zkusit! Ale našli mě a ve tmě se na mě vrhli. Pamatuji si na sevření desítek jejich jemných končetin...

Mají na to speciálního Selenitu s velkými klepety, jako má humr, a ten mi ruce i nohy odstříhl. Jiný mi je ještě před tím umrtvil a ještě další ošetřil zranění... Všechno jsem to cítil, ale bolest žádná. Zřejmě mají ve slinách nějaké anestetikum.“

Povzdechl si. „Bedford se tedy vrátil. Musel mít z pekla štěstí. Byl to ten nejneschopnější člověk, jakého jsem kdy... A on dokázal přistát a vzápětí nato o kouli přijít. O jediný Cavorit na celém světě!“ Chichotal se. „Všechny jeho plány o bohatství, o revoluci v dopravě; sítě podniků, smlouvy a privilegia, další výpravy za zdejšími zlatem... to všechno je pryč, jako pohádka. Nu, myslím si, že se

určitě na Zemi neztratí. Zajímalo by mě, jestli vůbec kdy dokončil tu svou ubohou hru...“

Pak náhle řekl: „Dělají to jako vosy.“

Byl jsem zmaten: „Co?“

„Vosa zachovává svou kořist živou. Paralyzuje ji a ukouše končetiny, aby larvám zajistila zásobu potravy, která se nezkazí. Mě samozřejmě nehodlají sníst – díky Bohu! Jedná se u nich spíše o pozůstatek tisíciletého vývoje, vždyť i jejich telata (došlo mi, že myslí červovitá zvířata pasoucí se na povrchu) jsou beznohá a nepotřebují tedy nic ukusovat. Je to bezpochyby výsledek dlouhé evoluce.“

Pokračoval ve svém nekonečném monologu, ale většina z toho, co říkal, šla mimo mě, jedním uchem dovnitř a druhým ven, ačkoli jsem stál u jeho lože pozorně a nehybně jako Mravenčan. Byl jsem fascinován lidským hlasem i příběhem, který mi vyprávěl – o tom, jak sestrojil mou Láhev a cestoval vesmírem, a o dalších, ještě úžasnějších věcech.

„Byl jsem šílený,“ prohlásil Cavor. „Já blázen řekl Velkému Měsíčanovi o nás, o lidech – a o válce... Selenité dobyli svůj svět, civilizovali jej až k jádru a nikdy by nás, arogantní a hloupé opice, nenechali něco z něho rozvrátit.“

Stačilo vynalézt Cavorit,“ sípal. „Pak už to šlo samo: Konflikt dvou naprosto rozdílných druhů, ničení planet – všechno z toho vyplývá. Myslel jsem si, že Selenité Cavorit nemohou vyrobit, protože jim chybí helium, což je základ, ale“ – hořce se zasmál – „helium si můžete vyrobit. Nebo alespoň oni to svedou: srazí vodíkové atomy a...“

Nevěřil jsem, že by nám Selenité chtěli vyhlásit válku,“ šeptal. „Myslel jsem, že citliví lidé by s nimi mohli navázat spolupráci, až poznají nevyhnutelnost své porážky. A kromě toho jsem doufal, že přes naši krutost na nás Selenité něco ocení. Jsem naivní blázen, jak mi Bedford často říkával. Oni od nás vůbec nic nechtějí! Nemají čas na naše umění, na naši literaturu. Nepotřebují nic – kromě... samotné naší planety.“

Cavorit je ohromná zbraň! Nikdy jsem o něm tak neuvažoval, ale Bedford, ve svých soukromých spekulacích, určitě ano. Stejně jsem

to měl vědět... Koneckonců, sám jsem se zániku atmosféry přiblížil, když při první výrobě Cavoritu ti blbci, Gibbs se Spargusem, nechali kotel příliš rychle vychladnout! Měl jsem to předpokládat.

Možná je lepší, když nás zničí Selenité; s takovou zbraní, jako je Cavorit, bychom se stejně brzy zničili sami!“

Po několika hodinách byl Cavor opravdu vyčerpán a Phi-oo naznačil, abych se vzdálil. A tak jsem byl vyveden na povrch. Druhý den ráno jsem vyběhl ke kráteru a doufal, že Cavora znovu uvidím. Phi-oo se ale neobjevil a hlídači zvěře podezřívavě pozvedali své bodce, jen co mě zahlédli.

Nerad jsem se vracel k Shakespearovi a svému starému životu – připadal mi teď prázdný, bezvýznamný. Postranní scéna v divadle velkých událostí. Seděl jsem v Lahvi a snažil se představit si Cavora s Bedfordem, jak poprvé pozorují zdejší magické svítání...

Několik měsíců po své návštěvě v podzemí jsem se procházel kolem kráteru – a uviděl jsem skupinku dětí hlídaných robustními Mravenci. Štíhlých, nahých, lidských dětí. Zmateně stály dole v kráteru, hned u velké šachty. Byly kostnaté, vysoké a zvláštním způsobem se podobaly Mravenčím Ůdem. Velmi se sem ale hodily, brzy pobíhaly po kráteru a houkaly na sebe v mravenčí řeči.

Nešel jsem k nim – nechtěl jsem je vylekat. Láhev se ale blýskala ve slunci, a tak mě brzy objevily a po jednom, po dvou se na mě přicházely podívat. Mluvily podivnou směsicí angličtiny a mravenčího pípání, znělo to hrozně a nedalo se tomu rozumět. Mohl jsem skotačit a tak je rozesmát, ukázat jim Láhev a jednoduché triky s kapesníkovými králíky a tak, ale byl jsem pro ně cizinec, o nic méně exotický než Mravenčí lidé u jejich zrození.

Byly to děti, ale jejich oči byly jaksi prázdné a já si nikdy nebyl jist, jestli jsou opravdu lidské.

Planeta nad našimi hlavami mezitím prožívala další vývoj. Fontány už vysály veškerý vzduch i oceány, takže teď zůstala hnědá, s bílými čepičkami v oblasti pólů, obklopená mračny ledové tříště. Neviděl jsem žádnou možnost, jak by se na takovémto mrtvém místě život mohl zachovat, ale viděl jsem světla, malé ostrůvky světla, které se pohybovaly nad holým povrchem, někdy se sdružily a pak jasně zářily. Na planetě už nezbyla žádná atmosféra ani voda a

fontány teď připomínaly spíš jazyky hnědé sutě, vše bylo šedivé a špinavé – a já si vzpomněl na Cavorova slova o válce světů.

Jednoho dne se Phi-oo ke mně opět vyškrábal, aby mi sdělil, že Cavor zemřel. Přijal jsem jeho zprávu mlčky.

Medicína je zde oproti té v Claphamu velmi pokročilá, Cavor byl ale už tak starý a mravenčí ignorace lidských potřeb tak velká, že už nemohl přežívat dál. Jeho vlastní diagnóza, jak mi řekl Phi-oo, byla, že si jakožto bývalý vegetarián nemohl zvyknout na zdejší masitou dietu...

I když mi sebral mnoho iluzí, přišlo mi líto, že zemřel a já ho viděl pouze jedinkrát.

Brzy zemřu i já. Vím to a požádal jsem Phi-ooa, aby se tak stalo tady, pod hvězdami; nemám nejmenší touhu zemřít jako chudák Cavor – opuštěn v mravenčím podzemí.

Nevím, Tsi-puffe, jak ty roky utekly. Čas tu plyne jako voda... Možná, že na menším světě ubíhá jinak.

Och ano, jiný svět to je! Už vím, že nejsem v Himalájích, že planeta na obloze není ani Venuše, ani Mars, že ty, Tsi-puffe, nejsi Tibetan a Britský konzulát že tu sotva někdy naleznou...

Práce Mravenčích lidí na planetě je téměř u konce. Alespoň jsem tedy byl ve svém životě svědkem této události. Sopky na povrchu planety vypadají jako rakovina, jsou stále větší a je jich víc. Cavoritové stroje vyhloubily ohromné šachty, nadzvedly kůru a sloupily plášť, aby obnažily železné jádro. Z celé planety tak zůstala pouze polovina původní velikosti, jako nějaká rudě žhnoucí hvězda obklopená oblakem zmrzlých skal a zkrystalizovaného vzduchu. Velkolepý klenot Mravenčích lidí, cena za ztrátu jednoho světa. Ale – co lidé?

Cavor vymyslel plán, jak mi stačil pošeptat na konci našeho jediného, krátkého setkání.

„Jakmile Selenité objevili Cavorit, věděl jsem, že lidstvo na Zemi skončilo. Předpokládal jsem válku i to, že hrstka přežije v hloubce –

delší čas se tam ale nemůže udržet... Rozumíš mi? Jenom zde – zde může člověk nalézt útočiště, nový domov.

Tito Noví lidé... z tvých vlastních buněk... malí Simmonsové! Vymyslel jsem plán a podsunul ho Selenitům.“ Tvářil se prohnane a dokonce na mě mrkl. „Chápeš? Nabídl jsem jim nového dělníka – krotkého člověka.

A tak je vyrobili. Tucty a tucty Simmonsů. Nebudou ale schopni nás tak úzce specializovat, jako sebe sama. Nejsme tak tvární, a mimo to má naše mozkovna omezený růst – jsme tedy hloupější než nejchytřejší Měsíčané... Ale stejně! Můžeme se přece učit, ne?“

Představoval si člověka budoucnosti, prchajícího z úpravných měst Mravenčích lidí do odlehlých oblastí, vzdálených dokonce Velkému Měsíčanovi. Do míst, kde lidé budou moci žít a vzkvétat, žijíce jako velké, divoké krysy. A nakonec ovládnou svět, pokoří Selenity... „No – co si o tom myslíš?“

Upíral na mě své hnědé, vodnaté oči – beznohý, bezruký, opuštěný člověk, osnující přežití lidstva.

Cavor říkal, že Selenité plánují přetvořit celé železné jádro v obrovskou loď, ve které bude možno objevovat nové planety, hvězdy i galaxie. Pozmění celý vesmír k obrazu svému – bude specializovaný, řízený jediným, ohromným mozkem. Dosáhnou rozvoje, o jakém se lidem ani nesnilo.

Možná že je tak velkolepý plán důstojným důvodem ke zničení lidstva, říkal Cavor.

Někdy byl jeho intelekt nechutný.

A co se týče krotkých lidí, oněch Nových Simmonsů; marně jsem pátral v jejich očích, nic pozemského jsem v nich nenašel. A ať už bude budoucnost pro lidi a Selenity jakákoliv, určitě bude jiná, než si kdokoliv z nás dokáže představit.

Budoucnost je tu ale, Tsi-puffe, pro jiné. Co se mě týče, můj příběh je u konce. Vtěsna jsem již celého Shakespeara do své paměti a udělal jsem tak vše, co jsem mohl, pro záchranu lidské kultury. Co jiného mám teď na práci, než ležet mezi zdejšími špičatými rostlinami a prosnit celá dlouhá odpoledne?

Večer přináší chlad a od vchodu do podzemí sem doléhá hučení podzemních strojů. Železné jádro bývalé planety vrhá dlouhé nachové stíny na umírající rostlinstvo.

Možná bych měl, Tsi-puffe, zůstat venku a pozorovat vycházející hvězdy.

přeložila Pavla Koucká